భోజనరాజు

ఓ. వెంకట్రామయ్య

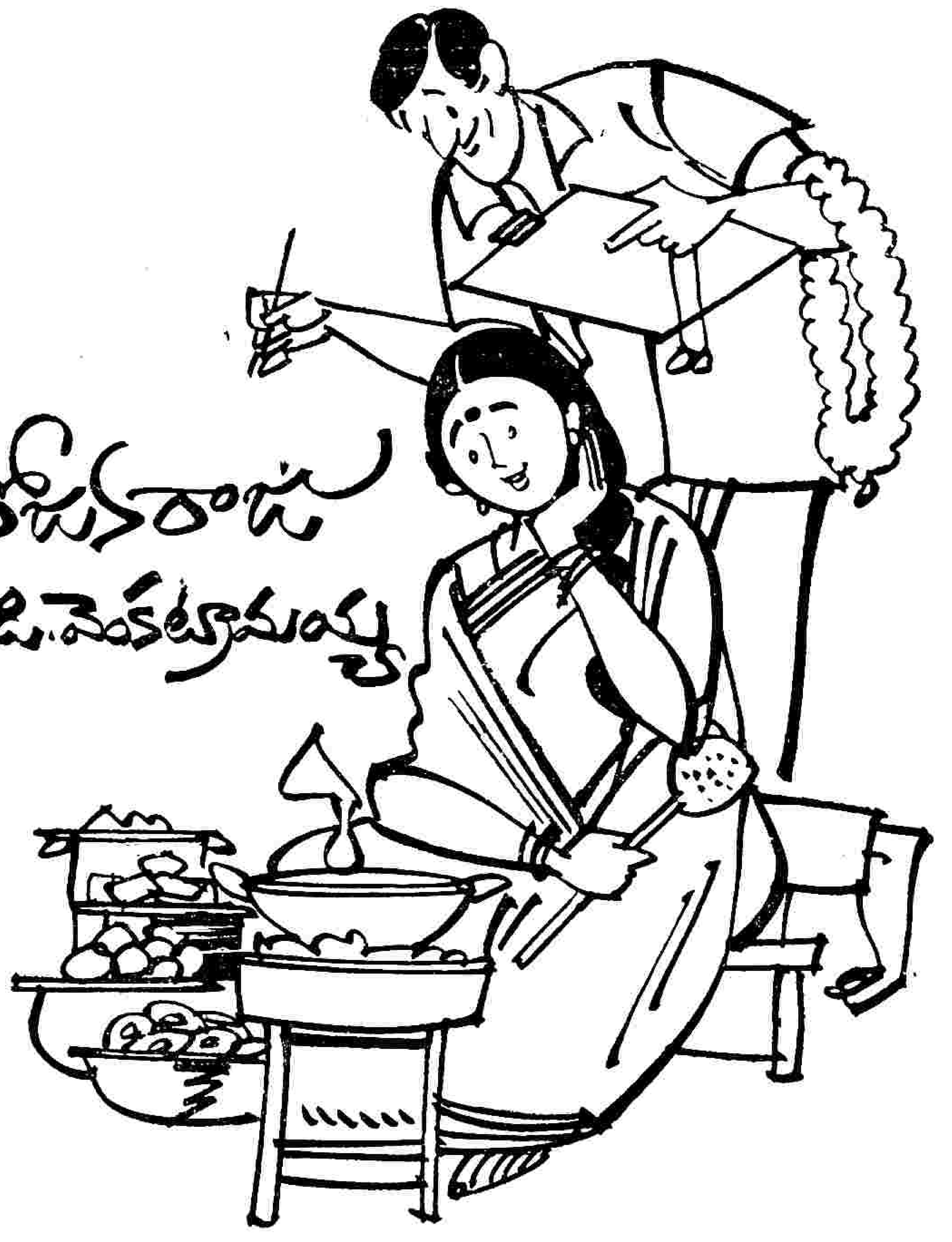

అతివృష్టివల్లా అనావృష్టివల్లా కూడా పంటలు పాడయినట్టు, నామీద ప్రేమ ఎక్కువైనప్పుడూ తక్కువైనప్పుడూ కూడా మా ఆవిడ వంట పాడుచేస్తూ వుంటుంది. మా ఆవిడకి నామీద గల ప్రేమ మరీ ఎక్కువ కాకుండానూ మరీ తక్కువ కాకుండానూ వుంచటానికి నేను ప్రయత్నిస్తూ వుంటాను. కాని మా ఆవిడ మానసిక ప్రవృత్తి ఒక్కోసారి నా చెప్పు చేతల్లో వుండకుండా పోతుంది.

మా ఆవిడ మనస్సును ఎప్పుడూ నా స్వాధీనంలో వుంచటానికి నా దగ్గర అట్టి ఆయుధాలేమీలేవు.

కొన్ని వున్నా కొన్నిసార్లవి పని చెయ్యవు. ఫలితం - వంట పాడు కావటం.

అసలిదంతా చెప్పటానిక్కారణమేమిటంటే, నా ఆశక్తి మాఆవిడమీద కాదు- ఆవిడ చేసే వంటమీద. నేను భోజన ప్రియుణ్ణి. ఈ కథ మాఆవిడ గురించి కాదు - నా భోజనప్రియత్వం గురించి.

* * *

మా ఆవిడ మా ఆవిడ కావటానికి ముందు నేనింకా చాలామంది అమ్మాయిల్ని పెళ్ళిచూపులు చూశాను. చూడ్డానికి వాళ్ళలో కొందరు నాకు నచ్చారు. కాని పై పై అందాలకి మోజుపడి మోసపోయే రకం కాదు నేను. పెళ్ళంటే నూరేళ్ళ పంట! కనీసం యాభై ఏళ్ళు పెళ్ళాం చేతి వంట తినాలి! ఇంత ముఖ్యమైన విషయం ఎలా మర్చిపోతాను? మర్చి పోలేదు.

నేను పెళ్ళి చూపులు చూసిన ప్రతి పిల్లనీ నేను అడిగిన మొట్టమొదటి ప్రశ్న- 'నీకు వంటొచ్చా?' - అని. ఆ ప్రశ్నకి చాలామంది, 'వచ్చు' అనే సమాధానం చెప్పారు. కాని అంతటితో నేను తృప్తిపడి వూరుకోలేదు. 'నేను బియ్యే పరీక్ష పాసయ్యాను' అని డిగ్రీ చూపించినా నమ్మకుండా, ఆ డిగ్రీ యిచ్చిన యూనివర్సిటీ వాళ్ళే, ఎమ్మేలో సీటివ్వటానికి మళ్ళీ ఎంట్రెన్స్ పరీక్ష పెట్టినట్టుగా, వంటొచ్చునన్న వాళ్ళందరికీ నేను ప్రాక్టికల్ పరీక్ష పెట్టాను. కాఫీ టీలు మొదలుకొని, కూరలూ పచ్చళ్ళూ, పప్పులూ పాయసాలూ పిండివంటలూ స్వయంగా చేసి చూపించాలి. చేసినవి రుచిగా వుండాలి.

ఈ టెస్ట్‌కి చాలా మంది అమ్మాయిలు హడలిపోయి ముందే తప్పుకున్నారు. మరికొందరు వంటలమీద నాకున్న ఆసక్తిని అపార్థంచేసుకుని ఏవో వంకలు పెట్టి తప్పుకున్నారు. ఇంకా కొందరు పరీక్షకి కూచుని తప్పారు. ఇలా చాలా మందిని చూడగా చూడగా, చూసి వది లెయ్యగా, చిట్టచివరికి మా ఆవిడని (అప్పటికి మాఆవిడ కాదు లెండి) చూడ్డమూ, ఆవిడ వంట రుచిచూడ్డమూ, చూసి వరించటమూ, వరించి పెళ్ళాడ్డమూ జరిగింది.

ఇది నా పెళ్ళిచూపుల కథ కాదు. నా భోజనప్రియత్వానికి సంబంధించిన కథ. ఈ విషయంలో నాకెంత పట్టుదలో చెప్పడానికే ఫ్లాష్‌బాక్‌గా నా పెళ్ళి చూపుల గురించి చెప్పాను. అంతే. ఇక అసలు కథకొస్తాను.

అసలీ ప్రపంచంలో మంచి రుచికరమైన భోజనానికి మించింది మరొటి లేదంటాను నేను. ఇష్టమైన వంటకాలతో సుష్టుగా భోంచెయ్యటం కంటే ఆనందకరమైన పనీ, ఆ మాటకొస్తే గొప్ప పనీ యింకోటుందంటారా? లేదుగాక లేదు.

మంచి భోజనం మనిషికి బలమిస్తుంది. మనసుకి హాయినిస్తుంది కమ్మటిభోజనం కలత తీరుస్తుంది. కవి ఏమన్నాడు? 'ఈసురోమని మనుజులుంటే దేశమేగతి బాగుపడునోయ్' ?-అన్నాడు. ఈసురోమంటూ వుండాకుండా వుండాలంటే -

మంచి తిండి తినాలి; బాగా తినాలి. అందరూ బాగా తింటే దేశం బాగుపడి నట్టే. దేశం బాగుపడాలంటే దేశంకోసం పాటుబడాలంటే బాగా తినాలి. అంచేత బాగా కడుపునిండా తినగలినవాడే నిజమైన దేశభక్తుడు. ఇదీ నా సిద్ధాంతం.

భోజనం గురించి నా సిద్ధాంతాలింకా చాలా వున్నాయి. అవన్నీ క్రోడీకరించి 'దేశభక్తీ-మరియు మంచి భోజనము'- అని కొన్నాళ్ళక్రితం గొప్ప పరిశోధనా గ్రంథ మొకటి రాశాను. అయితే అది రాయటంతో నా దేశభక్తిని గుర్తించక, ఆ పుస్తక మెవరూ అచ్చేయ్యలేదనుకోండి; అది వేరే సంగతి.

ఇది నా దేశభక్తిని గురించిన కథ కాదు.

ముందే చెప్పినట్టుగా ఇది కేవలం నా భోజన ప్రియత్వం గురించిన కథ. అయితే దేశం పేరెత్తగానే చాలామంది దేశభక్తులకి ఆవేశ మొచ్చినట్టుగా, తిండి పేరెత్తగానే నాకూ ఆవేశ మొచ్చి కాస్త అటూ యిటూగా మాట్లాడుతుంటాను. మన్నించండి - అసలు కథ యిదుగో మొదలెడ్తున్నాను.

కథలు బాగా రాసేవాడి కొకడి కింకో కథలు బాగా రాసేవాణ్ణి చూస్తే మంట. ఒక అందమైనవాడి కింకో అందమైన వాడు కనబడితే కన్నెర్ర. ఒక సినిమా స్టారుకి ఇంకో సినిమా స్టారంటే పైకి నవ్వు, లోపల ఏడుపు. లంచాలు బాగా తినే ఒక ఆఫీసరుకి తనలాంటివాడే ఇంకోడు తగిల్తే సహించలేడు. తన్ని తగిలెయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తాడు.

కాని-ఒక భోజనప్రియుడికి ఇంకో భోజనప్రియుణ్ణి చూస్తే మాత్రం మహదానందంగా వుంటుంది అందుకే ఆనందమూర్తిని చూసినప్పుడు నాకు నిజంగానే మహదానందం కలిగింది.

మా ఆఫీసులో సుబ్బారావని ఒకడూ వెంకట సుబ్బారావని ఒకడూ వున్నారు. సుబ్బారావుకి రావలసిన ప్రమోషన్ సుబ్బారావుకి రాకుండా వెంకటసుబ్బారావు కొచ్చింది. అంచేత - వెంకట సుబ్బారావు తనకి ప్రమోషన్ వచ్చినందుకు ముందుగా ఒకరోజు అందరికీ టీ యిచ్చాడు. తన కొచ్చిన ప్రమోషన్ సుబ్బారావుకి రానందుకు యింకో రోజు అందరికీ టీ పార్టీ యిచ్చాడు. ఆ పార్టీ యిచ్చిన్రోజునే ఆనందమూర్తి కొత్తగా మా ఆఫీసులో కొచ్చాడు.

తిండి దగ్గరా డబ్బు దగ్గరా మొహమాటం పనికిరాదన్నారు పెద్దలు. ఆనందమూర్తి ఆవేళే కొత్తగా వచ్చినా ఏమాత్రమూ మొహమాటపళ్ళేదు. ఒకటి తర్వాత వొకటి అరడజను స్వీట్లూ, అదే సంఖ్యలో కారా ప్లేట్లూ అతి సునాయాసంగా లాగించేశాడు. నాకు సరిగ్గా గుర్తు లేదుగాని, టీలు కూడా రెండో మూడో కప్పులు తాగినట్టు గుర్తు. చివరికి కిళ్ళీలు కూడా రెండు తీసుకుని ఆ బుగ్గ నొకటీ యీ బుగ్గ నొకటీ బిగించి - పక్కనే వున్న నన్ను 'ఒక సిగరెట్టిస్తారా గురూగారూ' అని అడిగి తీసుకుని, వెలిగించి, చిద్విలాసంగా పొగ వదిలి, 'మీ పేరేమిటన్నారు మాస్టారూ?' అన్నాడు నావంక క్రీగంట చూస్తూ.

ఇది ఆనందమూర్తితో నా మొట్ట మొదటి పరిచయం.

మొట్టమొదటి పరిచయంలోనే ఆనందమూర్తి నన్ను అమితంగా ఆకర్షించాడు. అందుక్కారణం అతని రూపం కాదు; గుణం కాదు; చదువు కాదు; సంస్కారం కాదు. అసలిలాంటి విషయాల్లో ఆనందమూర్తిలో ప్రత్యేకత ఎంతమాత్రమూ లేదు. అతను చాలా మామూలు మనిషి; అతి సాధారణమైన వ్యక్తి. కాని అసాధారణమైన అతని భోజనశక్తి నన్ను ఆకట్టుకుంది.

మా ఆఫీసులో చేరిన అనతికాలంలోనే ఆనందమూర్తి నాకు మంచి మిత్రుడూ, మిగతావాళ్ళందరికీ చెడ్డ మిత్రుడూ అయిపోయాడు. ఆనందమూర్తిలోవున్న ఏ శక్తి నాకు నచ్చిందో అదే మిగతావాళ్ళెవరికీ నచ్చలేదు.

అప్పటిదాకా దిగులుగా, నీరసంగా, ఏడుపు మొహంతోవుండే ఆనందమూర్తి మధ్యాన్నం లంచ్ టైమయ్యేసరికి మహా చురుగ్గా మారిపోతాడు.

'గురూ యివ్వాళ నువ్వేం తెచ్చావ్?' 'ఇవ్వాళ మాస్టారేదో మంచి టిఫిన్ తెచ్చినట్టున్నారు', నాకు పెరుగువడంటే ప్రాణం సార్, ఒకటిలా యిస్తారేమిటి'- ఈ రకంగా ఎవరో ఒకరి ప్రక్కన చేరి తనటిఫిన్ కానిచ్చేస్తాడు ఆనందమూర్తి. అతను స్వయంగా ఎన్నడూ ఏవిధమైన తినుబండారమూ తెచ్చిన పాపాన పోలేదు.

ఆఫీసులోనే కాదు, బయట కూడా అంతే. ఎవరైనా నలుగురు తెలిసినవాళ్లు ఏ హోటల్‌కో బయల్దేరారంటే - వాళ్ళ వెనకే ఆనందమూర్తికూడా తయారౌతాడు. వాళ్ళు పిలవకపోయినా వెళ్తాడు. వాళ్ళు ఆర్డరివ్వకపోయినా మొహమాటం లేకుండా తనే తెప్పించుకు తింటాడు. బిల్లు మటుకు పొరపాటునకూడా తను కట్టాడు.

ఆనందమూర్తి తిండి వేటలో, తరువాతి దశ-తెలిసినవాళ్ళ యిళ్ళకి తెలియకుండా భోజనానికి వచ్చేయటం. సరిగ్గా భోజనాల సమయానికి ఏ తోటి వుద్యోగి యింట్లోనో ఏ పరిచయస్తుడి యింట్లోనో వచ్చి కూచుంటాడు. ఎంతసేపటికీ కదలడు. ఇంటాయన మొహమాటానికి, 'మీరు భోంచేద్దురుగాని రండి' — అంటే సరే పేచీయేలేదు. లేదా తనే సమయం చూసి - 'మీ యింట్లో భోంచేసి చాలా రోజులైపోయింది' అనో. 'మా అక్కగారి చేతివంట తిని యుగాలైపోయింది' అనో, ఇవేమీ పనీ చెయవనుకుంటే - 'ఇవ్వాళ మీ యింట్లో భోంచేసి గాని వెళ్ళను సార్' - అనో చెప్పేసి, వెళ్ళి

కూచుని సుష్టుగా భోంచేస్తాడు. ఆనందమూర్తి భోజనానికి వచ్చాడంటే ఆ వేళ ఆ యింట్లో యిద్దరో ముగ్గురో పస్తులుండాల్సిందే.

ఆనందమూర్తి చేసే ఈ రకమైన పనులు క్రమంగా అందరికీ అయిష్టంగా తయారయ్యాయి. నాలాగా అతని భోజనప్రియత్వాన్ని మెచ్చుకోగల రసికులు కరువైపోయారు. ఆనందమూర్తి అతి చిన్న వుద్యోగి. అతనికి డబ్బు లేదు. అతనిలో అందం లేదు; ఆకర్షణ లేదు. కనీసం కాస్సేపు సరదాగా కబుర్లు చెప్పే శక్తయినా లేదు. అతనితో ఎవరికీ ఎలాంటి అవసరమూ లేదు. అంచేత అతనికి అడిగినప్పుడల్లా తిండి తినిపించటం అనవసరమని అందరూ అనుకున్నారు. తిండి తినే అన్ని సమయాల్లోనూ అతన్ని తప్పించుకోవటం ప్రారంభించారు. కొందరు మొండిగా సీకు పెట్టం, పొమ్మని మొహాన్నే అనెయ్యటం అలవాటు చేసుకున్నారు.

ఆనందమూర్తి కిలాంటి అన్యాయం జరగటం నాకు చాలా బాధ కలిగించింది నేనూ భోజనప్రియుణ్ణే అయినా, అచ్చ తెనుగులో చెప్పాలంటే తిండిపోతునే అయినా, నా తిండి నేనే తిన్నాను గాని, పెట్టగలిగినప్పుడల్లా నేనేఅందరికీపెట్టాను గాని, ఎన్నడూ ఎవర్నీ నేను యాచించలేదు. అందుచేత నేనంటే అందరికీ గౌరవం వుంది. ఉద్యోగరీత్యా నా హోదానిబట్టి నాకు కొంత పలుకుబడి కూడా వుంది. మా ఆఫీసులో వున్న ఒకే ఒక లేడీ టైపిస్ట్ ఆఫీసు మొత్తం మీమ్మద యిద్దరే యిద్దరికి నమస్కారం చేస్తుంది. ఆ యిద్దరిలో నేనొకణ్ణి. ఇది నా పలుకుబడికి నికార్సయిన నిదర్శనం.

ఇది నా పలుకుబడి గురించిన కథ కాదు. నా భోజనప్రియత్వం గురించిన కథకూడా కాదు. ఆనందమూర్తి భోజనప్రియత్వం గురించిన కథ. ఆ సంగతే చెప్తున్నాను.

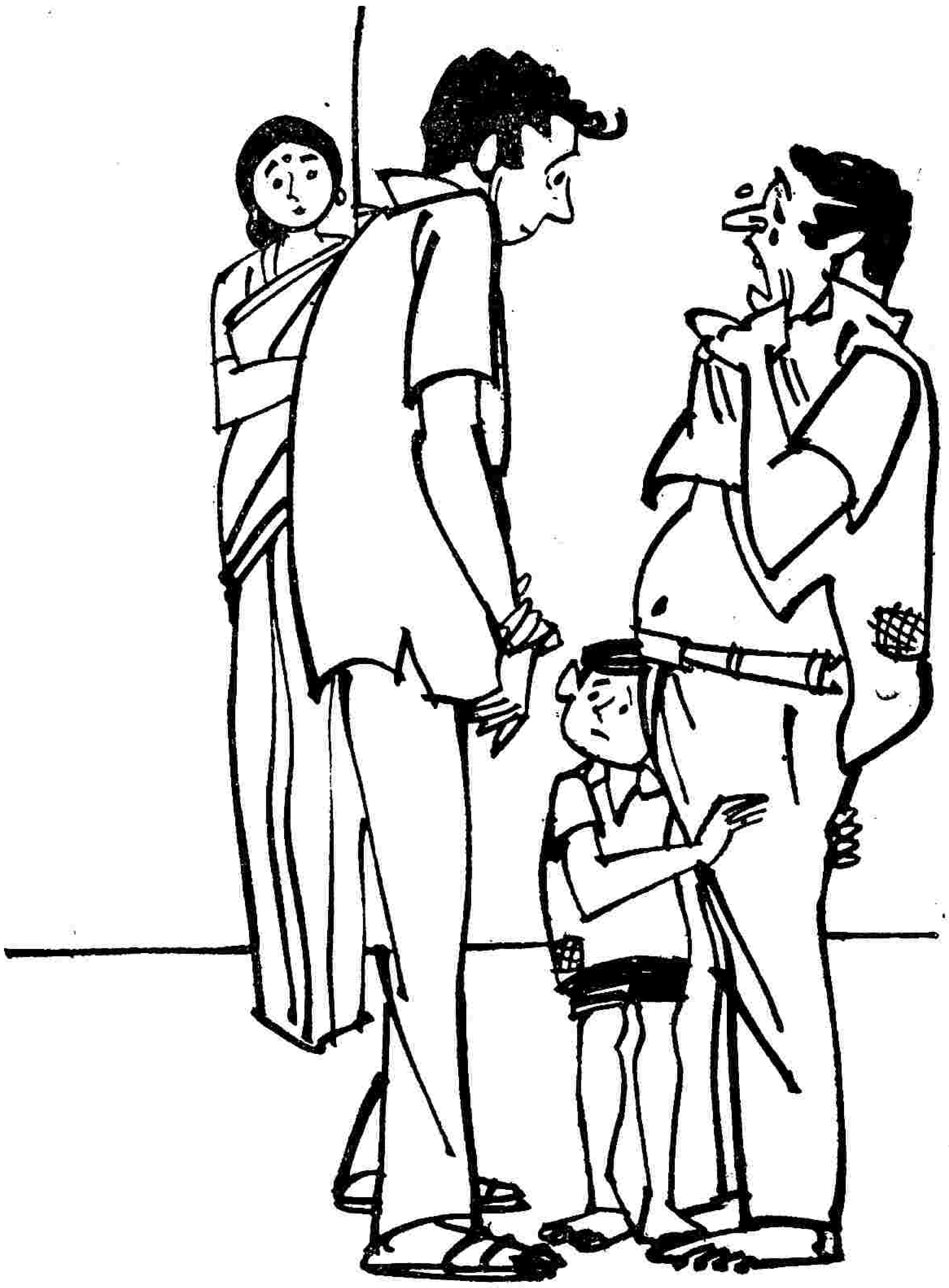

నా గౌరవాన్నీ పలుకుబడినీ వినియోగించి, ఆనందమూర్తి అంటే అందరికీ వున్న అయిష్టతని తొలగించాలని చాలా పయత్నించాను. ఆనందమూర్తిలో వున్న భోజన శక్తిలో వున్న గొప్పతనాన్ని వివరిస్తూ ఉపన్యాసాలిచ్చాను. చిన్న సైజులో ఒక తిండి పోటీ ఏర్పాటు చేసి, అందులో అవలీలగా నెగ్గిన అనందమూర్తికి అందరి సమక్షంలోనూ, 'భోజన రాజు' అనే బిరుదు యిచ్చి సత్కరించాను. అయినా ఏమీ లాభం లేకపోయింది. ఎవరూ ఆనందమూర్తిని ఆదరించలేదు.

అది సహించలేక, నేనే వీలయినప్పుడల్లా ఆనందమూర్తికి ఇంటా బయటా కూడా అన్నిరకాల తిళ్ళూ అతను తిన్నంత పెట్టించి అతనితోపాటు నేనూ ఆనందించటం అలవాటు చేసుకున్నాను. తరచుగా మాయింటి కొచ్చి తనివితీరా తిని వెళ్ళటం ఆనందమూర్తికి అలవాటైపోయింది.

'ఇవ్వాళ రాత్రికి మీ యింటికి భోజనానికి వస్తున్నాను గురూగారూ' అని ఆ వేళ సాయంత్రం ఆనందమూర్తే స్వయంగా చెప్పాడు. సరే, రమ్మన్నాను.

ఆ వేళ అదృష్టవశాత్తూ మా ఆవిడకి నా మీదగల ప్రేమ మరీఎక్కువ కాకుండానూ, మరీ తక్కువ కాకుండానూ నార్మల్ లెవెల్‌లో వుంది. అందుకని

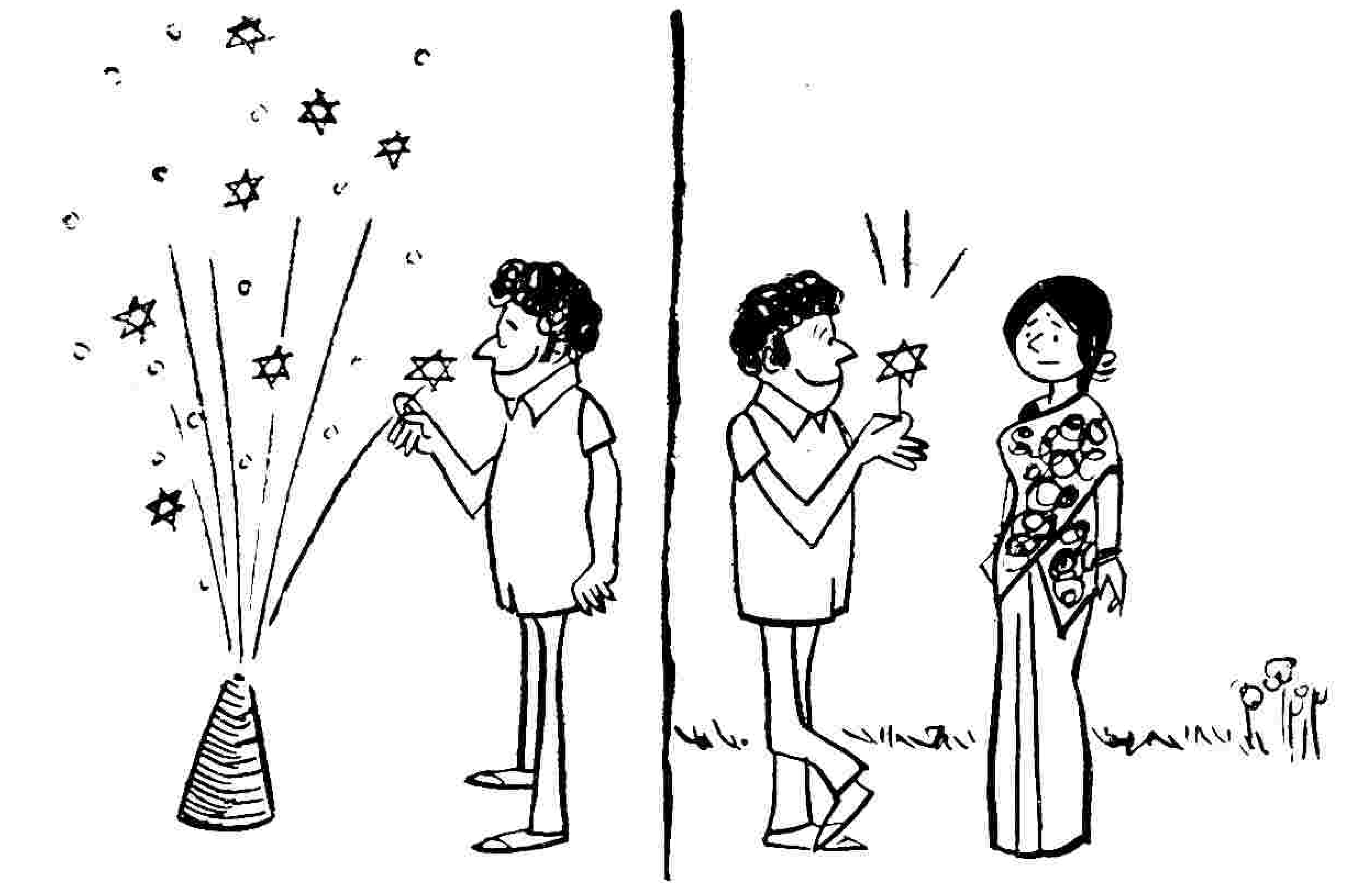

వంట అద్భుతంగా చేసింది. ఒకటికి పది వంటకాలు చేసింది.

ఆనందమూర్తితో సమానంగా తినాలన్నది నా జీవితాశయం. అతనితోకలిసి తిన్నప్పుడల్లా అందుకోసం ప్రయత్నిస్తూనే వుంటాను; ఓడిపోతూనే వుంటాను. ఆవేళ ఏమైనాసరే ఆనందమూర్తిని ఓడించాలనే పట్టుదలతో అతనికోసం ఎదురుచూస్తూ కూర్చున్నాను.

కాని ఆ రాత్రి ఎంతసేపటికీ ఆనందమూర్తి రాలేదు. ఎనిమిదింటి కొస్తానన్నవాడు తొమ్మిదైనా, పదైనా పదకొండయినా కూడా రాలేదు. పిల్చుకొద్దామంటే అతని యిల్లు నాకు తెలీదు. అతను నన్నెప్పుడూ భోజనానికి పిలవలేదు. వాళ్ళ యింటికి ఎప్పుడూ తీసుకెళ్ళలేదు. చేసిన వంటకాలన్నీ చల్లారిపోయాయి; నా ఉత్సాహమంతా చప్పగా చల్లారిపోయింది. ఆ రాత్రి ఆనందమూర్తి అసలు రానేలేదు.

* * *

మర్నాడు ఆఫీసులో ఆనందమూర్తిని పట్టుకుని, అలా చేసినందుకూ నాకంత ఆశాభంగం కలిగించినందుకూ బాగా దులిపేశాను. అతనేమీ మాట్లాడలేదు. ఎందుకు రాలేదంటే ఏమీ సమాధానం చెప్పలేదు.

ఆ వేళ సాయంత్రం ఆఫీసునించి బయటి కొచ్చాక ఆనందమూర్తిని మళ్ళీ పట్టుకున్నాను. అలవాటుగా మేం వెళ్ళే హోటల్ కెళ్ళి కూర్చున్నాం. హోటల్లో కొచ్చినాకూడా ఆనందమూర్తికి చురుకు పుట్టలేదు. అలాగే దిగులుగా, నీరసంగా ఏడుపు మొహంతో కూర్చున్నాడు. టిఫిన్ వద్దన్నాడు. తనే అడిగి తినేవాడు, నేను బలవంతం చేసినా వద్దన్నాడు. నాకు మతి పోయింది. కాఫీ మటుకు తాగాడు. సిగరెట్టిచ్చి, మళ్ళీ అడిగాను, కిందటి రాత్రి భోజనానికి ఎందుకు రాలేదని.

ఆనందమూర్తి మళ్ళీ కాస్సేపు ఏమీ మాట్లాడలేదు. నేను తరచి తరచి అడగ్గా అప్పుడు చెప్పాడు. ఆ చెప్పిన వాడు నాకు తెలిసిన ఆనందమూర్తి కాదు. ఆ చెప్పిన మాటలు నాకు తెలిసినవి కావు.

అసలవి మాటలు కాదు. విచారానికి విషాదానికి బరువుంటే, ఆ బరువు కోటి టన్నులుంటే, దానికింద అణిగిపోయిన ఆనందమూర్తి ఆక్రందనలవి. ఆ మాటలు మళ్ళీ నేను అతను చెప్పినట్టుగా చెప్పలేను. వాటి సారాంశం మటుకు చెపుతాను.

ఆనందమూర్తి ఆ రాత్రి మా యింటికి భోజనానికి బయల్దేరుతుంటే-అతని అయిదుగురు పిల్లల్లో ఆఖరి వాడొచ్చి-'నాన్నా అన్నానికి నన్నెప్పుడూ తీసుకెళ్ళవే, నేనూ వస్తా' - అన్నాడు. ఆ మాటకి ఆనందమూర్తి గుండె గుడ్డు చిటికినట్టు చిటికిపోయింది. అతని యింట్లో నెలకి కనీసం వారం రోజులు పస్తులుంటారు. అతని సంపాదన అతనికీ అతని భార్యకీ అయిదుగురు పిల్లలకీ. పెళ్ళి కొచ్చిన ఇద్దరు చెల్లెళ్ళకీ, ముసలి తల్లికీ చాలదు. పస్తులున్న నాడల్లా ఆనందమూర్తి తన తిండికి దేశమ్మీద పడతాడు. అతను అంతగా తినటం భోజనప్రియత్వం వల్ల కాదు - అవసరమైతే మర్నాటికి పస్తువుండటానికి. ఇన్నాళ్లూ ఇంట్లో అందరి సంగతి బలవంతాన మరిచిపోయి తన పొట్ట తను నింపుకున్నాడు. కొడుకు అడిగిన మాట అతని కళ్ళు తెరిపించింది. 'పెట్టగలిగితే అందరికీ పెడతాను; లేకపోతే అందరితోపాటు నేనూ పస్తులుంటాను' - అన్నాడు, ఆఖరి మాటగా ఆనందమూర్తి.

నేనిప్పటిదాకా మీతో చిన్న అబద్ధమాడాను. ఇది నా కథ కాదు. నాలా కడుపు నిండా తినేవాళ్ళ కథ కాదు. సగం కడుపు ఖాళీగా, సగం సగం బతికే వాళ్ళ కథ